

AI-ordbogen

Forstå begreberne
bag teknologien

Your business – simplified

Indhold

Fordi vi forstår verden i sprog	3
De 10 AI-begreber, du skal kende i 2026	5
A	7
B – C	16
D	22
E	26
F	29
G	31
H	34
I – J	35
K	37
L	40
M	42
N	45
O	46
P	48
Q	51
R	53
S	56
T	60
U	64
V	65
X	67
Y – Z	68
En levende ordbog	69
AI skal tænkes sammen med forretningsudviklingen	71
Everyday AI	73

Fordi vi forstår verden i sprog

AI er i fuld gang med at redefinere den måde, vi arbejder og driver virksomhed på, men mange har svært ved at komme i gang og omsætte det store potentiale til gevinster i hverdagen. Og terminologien gør det ikke nemmere, for AI-landskabet er fyldt med buzz-words, indforståede forkortelser og tekniske termer.

Det vil vi gerne gøre noget ved. Derfor har vi skrevet denne ordbog, der tilbyder et overblik over de vigtigste begreber, formuleret så de kan bruges direkte i dialogen med jeres tekniske teams og leverandører.

AI-feltet bevæger sig hurtigt, og terminologien følger med. På få år er vi gået fra at tale om Machine Learning til at skulle forholde os til begreber som Large Language Models (LLM), Retrieval-Augmented Generation (RAG) og nu AI-agenter.

Det skaber et reelt problem i mange organisationer. Ikke fordi viljen eller dataen mangler, men fordi IT, ledelsen og medarbejderne ofte taler forbi hinanden. Vi forstår verden i sprog, og vigtige beslutningsprocesser kan ende blindt, når teknikerne diskuterer tokens og arkitektur, mens ledelsen spørger til ROI og tidsplan.

På de næste sider gennemgår vi de begreber og forkortelser, du højst sandsynligt støder på i arbejdet med leverandører, i løsninger som Microsoft Copilot og i de strategiske diskussioner om AI's rolle i jeres forretning. Vi har skåret det overflødige fra og holdt fokus på det, der er relevant.

God læselyst.

De 10 AI-begreber, du skal kende i 2026

- 01 **LLM** – fundamentet under det hele, udgangspunktet man bygger oven på → side 40
- 02 **Prompt** – der hvor den enkelte medarbejder møder AI i praksis → side 49
- 03 **Token** – enheden, AI måles og prissættes i → side 60
- 04 **Hallucination** – den vigtigste risiko at forstå, før man stoler på output → side 34
- 05 **RAG** – arkitekturen bag “AI på egne data” → side 53

- 06 **Agentic AI/AI-agent** – det store skift i 2026: fra AI, der svarer, til AI, der handler → side 8
- 07 **MCP** – “stikket”, der kobler agenter til virksomhedens systemer → side 42
- 08 **Human-in-the-loop** – kontrolpunktet, der gør det forsvarligt at slippe agenter løs → side 34
- 09 **AI Act** – hovedparten af kravene gælder netop fra august 2026 → side 8
- 10 **AI literacy** – et lovkrav, og dér hvor gevinsterne reelt afgøres → side 11

A

A/B-test

At køre to varianter mod hinanden og måle, hvad der virker bedst — fx to prompts, to modeller eller to versioner af en AI-løsning på rigtige brugere. Den bedste måde at træffe AI-beslutninger på: Lad data afgøre diskussionen, ikke mavefornemmelsen.

Adversarial attack/Fjendtligt angreb

Bevidst manipulerede input, der får en AI-model til at fejle — fx et billede med usynlige ændringer, som modellen klassificerer helt forkert. Overbegreb for angreb som jailbreaking og prompt injection. En påmindelse om, at AI-sikkerhed er en disciplin i sig selv.

AGI (Artificial General Intelligence/Generel kunstig intelligens)

En AI, der kan tænke, lære og løse problemer på tværs af domæner, præcis som et menneske. I dag arbejder vi med ANI (snæver kunstig intelligens), men AGI er det ultimative mål for mange forskere.

Agentic RAG

En videreudvikling af RAG, hvor agenten selv beslutter, hvornår, hvor og hvad den slår op – og om ét opslag er nok, eller der skal søges igen. Hvor klassisk RAG følger en fast opskrift (søg → svar), ræsonnerer agentic RAG sig frem til den bedste søgestrategi undervejs. Relevant når spørgsmålene er komplekse, og svarene ligger spredt i flere systemer.

Agentic AI/AI-agent

AI, der ikke bare svarer, men handler. En agent planlægger selv processen, bruger værktøjer og udfører flertrins-opgaver mod et mål, du definerer. Hvor en chatbot venter på din næste besked, arbejder en agent videre på egen hånd. Det er det store skift i 2026 – og det, kunderne mener, når de siger “agenter”.

AI Act (EU's AI-forordning)

Verdens første samlede AI-lov. Trådte i kraft 1. august 2024 og indføres i faser: forbudte praksisser fra februar 2025, regler for generelle modeller (GPAI) fra au-

gust 2025 og hovedparten fra august 2026. Kravene til højrisiko-systemer er med Digital Omnibus-aftalen udskudt til december 2027. Gælder alle, der udbyder eller anvender AI på EU-markedet — også virksomheder uden for EU.

AI-assistent

AI, der hjælper med opgaver på brugerens initiativ: svarer, skriver udkast, opsummerer. En assistent venter på næste instruktion, hvor en agent arbejder videre selv. Copilot i Word og Outlook er assistenter; forskellen på assistent og agent er det vigtigste skel at forstå i 2026.

AI-first

En tilgang, hvor man ved hver ny proces eller hvert nyt produkt starter med spørgsmålet: "Hvordan ville vi bygge det her, hvis AI var en selvfølge?" Modsætningen til at tilføje AI på eksisterende arbejdsgange bagefter.

AI-modenhed

Hvor langt en organisation reelt er med AI — fra spredte eksperimenter over strukturerede pilotprojekter til AI som en integreret del af driften. Måles

typisk på strategi, governance, kompetencer, data og skalerede use cases. Udgangspunktet for enhver seriøs AI-plan: Man skal vide, hvor man står, før man vælger næste skridt.

AI PC/Copilot+ PC

Pc'er med indbygget NPU, der kan køre AI-modeller lokalt uden cloud. Microsofts betegnelse er Copilot+ PC. Relevant ved næste hardwareudskiftning: Lokal AI giver hastighed og datakontrol, men stiller nye krav til indkøb og styring.

AI red teaming

Systematisk afprøvning af en AI-løsning for svagheder, før andre finder dem: jailbreaks, prompt injection, datalæk og uønsket adfærd. Pendant til penetrations-test i klassisk IT-sikkerhed. EU AI Act stiller krav om afprøvning af de største modeller, og for virksomheder er det god skik før go-live på kundevedtede løsninger.

AI governance

Rammerne – politikker, roller og kontroller – der sikrer, at AI bruges ansvarligt, sikkert og lovligt i organisationen. Governance-tilgangen sat i system.

AI literacy/AI-kompetence

Medarbejdernes evne til at bruge AI fornuftigt og kritisk. Ikke bare et nice-to-have, men et lovkrav siden februar 2025 (EU's AI Act). Understøtter direkte princippet om mennesket i centrum.

AI washing

Når produkter markedsføres som "AI-drevne" uden reelt at være det — eller når gevinsterne overdrives voldsomt. Et voksende problem i leverandørmarkedet. Modtrækket er at spørge konkret: Hvilken model, hvilke data, hvilken målbar effekt?

ANI (Artificial Narrow Intelligence/Snæver kunstig intelligens)

Den AI, vi bruger i dag. Trænet til én ting og ofte meget god til netop den, fx billedgenkendelse, tekstgenerering og anbefalinger. Tag den ud af sit felt, og den er ubrugelig. ChatGPT og Microsoft Copilot er begge ANI.

Alignment

Disciplinen at sikre, at en AI-model faktisk gør det, mennesker ønsker — også i situationer, den ikke er trænet eksplicit på. På virksomhedsniveau: At sikre,

at jeres AI-løsninger handler i overensstemmelse med jeres værdier, politikker og interesser.

Anomali-detektion

AI, der spotter afvigelser fra det normale mønster: usædvanlige transaktioner, afvigende sensordata, atypisk brugeradfærd. Klassisk ML-disciplin med direkte forretningsværdi i svindelsbekæmpelse, kvalitetskontrol og forudsigende vedligehold.

Anonymisering & pseudonymisering

To måder at beskytte persondata på, før de bruges til AI. Anonymisering fjerner koblingen til personen permanent, pseudonymisering erstatter identiteten med en nøgle, der kan låses op igen. Forskellen er afgørende for GDPR: Kun ægte anonymiserede data falder helt uden for forordningen.

ASI (Artificial Superintelligence/Kunstig superintelligens)

AI, der overgår menneskelig intelligens på alle områder. Trinnet over AGI og indtil videre ren hypotese, men begrebet dukker op i strategiske diskussioner om, hvor teknologien er på vej hen.

Attention/Opmærksomhedsmekanisme

Mekanismen i transformer-arkitekturen, der lader modellen vurdere, hvilke dele af inputtet der er vigtigst for hinanden. Grunden til, at moderne modeller forstår sammenhæng over lange tekster. Fra forskningsartiklen “Attention Is All You Need” (2017), der startede hele den generative bølge.

Audit trail/Sporbarhed

Dokumentation af, hvad AI'en har gjort: hvilke data den tilgik, hvilke svar den gav, hvilke handlinger den udførte. Et kernekrav i EU AI Act for højrisiko-systemer — og sund praksis for alle agenter, der får lov til at handle på egen hånd.

API (Application Programming Interface/Programmeringsgrænseflade)

Det tekniske bindeled, der lader to systemer udveksle data. Når jeres virksomhed kobler Microsoft Copilot op mod egne data eller integrerer AI i et eksisterende system, sker det via en API.

AutoGPT

En AI-agent, der arbejder selvstændigt mod et mål, du definerer. Giv den en opgave, og den planlægger selv

processen: søger, læser, sammenfatter og leverer.
Et tidligt eksempel på agentisk AI.

A2A (Agent-to-Agent)

Protokol til, at flere AI-agenter koordinerer indbyrdes.
Tommelfingerregel: MCP giver én agent "hænder"
(adgang til værktøjer), mens A2A giver et helt hold af
agenter evnen til at fordele arbejdet mellem sig.

Azure AI Foundry

Microsofts samlede platform til at bygge, teste og
drifte AI-løsninger i Azure — med adgang til modeller
fra OpenAI, Anthropic, Meta og mange flere. Det sted,
jeres udviklere arbejder, når løsningen rækker ud over
standard-Copilot.

Azure OpenAI Service

OpenAIs modeller (GPT-familien m.fl.) leveret gennem
Microsofts Azure-cloud med enterprise-sikkerhed,
europæisk datalokation og GDPR-håndtering. Den
typiske vej, når danske virksomheder vil bygge egne
løsninger på GPT-teknologi uden at sende data direkte
til OpenAI.

“AI er en fundamental ændring i måden, vi arbejder på. Og netop dét kvantespring gør, at mange – især mindre og mellemstore virksomheder – har svært ved at finde det rigtige udgangspunkt.”

Carsten René Christensen
AI Lead i NORRIQ

B

Bias

Skævhed i output, der opstår, når træningsdataen ikke er repræsentativ nok. Ikke en teoretisk risiko — virksomheder møder det i praksis. En central grund til, at AI-løsninger kræver løbende validering.

Batch-behandling

At sende mange AI-opgaver samlet i stedet for én ad gangen, fx natlig behandling af dagens dokumenter. Ofte markant billigere end realtidskald, fordi leverandørerne giver rabat på opgaver, der kan vente. Et enkelt greb til at sænke inference-omkostninger.

Benchmark

Standardiserede tests, der sammenligner AI-modellers evner: matematik, kodning, sprogforståelse. Nyttige som pejlemærke, men vær kritisk — leverandører fremhæver de benchmarks, de vinder. Den eneste benchmark, der reelt tæller, er performance på jeres egne opgaver.

Black Box/Den sorte boks

Selv eksperterne bag en AI-model kan ikke altid forklare, hvordan den er nået frem til et svar.

For virksomheder, der bruger AI i beslutninger med konsekvenser for kreditvurdering, rekruttering og prisætning, er den sorte boks særligt relevant for compliance og EU's AI Act.

C

Chain-of-Thought (CoT)

At modellen ræsonnerer trin for trin frem mod et svar i stedet for at gætte direkte. Grundmekanismen bag reasoning-modeller.

Chatbot

Software, der fører samtaler med brugere – fra simple regelbaserede beslutningstræer til LLM-drevne assistenter. Ordet dækker i dag over vidt forskellige teknologiniveauer, så spørg altid, hvad der ligger bag, når en leverandør siger "chatbot".

ChatGPT (Chat Generative Pre-trained Transformer)

OpenAI's AI-assistent og for mange det første møde med moderne AI. En LLM pakket i en grænseflade, alle kan bruge fra dag ét. Microsoft Copilot trækker på lignende teknologi og orkestrerer i dag flere forskellige modeller.

Chunking

At dele dokumenter op i mindre bidder før de indekseres i en RAG-løsning. Lyder trivielt, men er ofte forskellen på gode og dårlige svar: For store bidder giver upræcise resultater, for små mister kontekst. Et af de håndværksmæssige greb, der afgør RAG-kvalitet i praksis.

Claude

Anthropics AI-assistent og modelfamilie – en af de førende konkurrenter til GPT og Gemini, kendt for stærke evner inden for tekst, analyse og kodning. Tilgængelig i Microsoft-økosystemet via Azure AI Foundry og i Copilot. Anthropic står også bag MCP-standarden.

Computer Vision/Billedanalyse

AI, der forstår billeder og video: genkender objekter, læser tekst, spotter fejl. I dansk erhvervsliv især ud-

bredt i kvalitetskontrol, lagerstyring og dokument-håndtering. YOLO og OCR er begge Computer Vision-teknologier.

Computer use/Agentisk browsing

Agenter, der betjener en computer eller browser, som et menneske ville: klikker, udfylder felter, navigerer mellem systemer. Åbner for automatisering af opgaver i systemer uden API, men kræver skærpede guardrails, fordi agenten arbejder med de samme rettigheder som brugeren.

Constitutional AI

Anthropics metode til at træne modeller efter et sæt nedskrevne principper — en “forfatning” — i stedet for udelukkende menneskelig feedback på enkelt svar. Interessant som princip: Samme tankegang ligger bag, når virksomheder giver deres AI-løsninger nedskrevne regler og politikker.

Continual learning

Modeller, der lærer videre efter udrulning i stedet for at være fastfrosset ved knowledge cutoff. Lyder attraktivt, men rejser svære spørgsmål om kontrol, drift og compliance: En model, der ændrer sig løbende, skal også valideres løbende.

Copilot (Microsoft 365 Copilot)

Microsofts AI-assistent indbygget i Word, Excel, Outlook, Teams og resten af M365-pakken. Trækker på virksomhedens egne data via Microsoft Graph og respekterer eksisterende adgangsrettigheder. For de fleste danske virksomheder det naturlige første skridt, fordi det virker i de systemer, medarbejderne allerede bruger.

Copilot Credits

Microsofts forbrugsbaserede afregningsmodel for AI-funktioner ud over standard-licensen, især agenter. I stedet for fast pris pr. bruger, betaler man pr. forbrug målt i credits. Ændrer budgetlogikken fundamentalt: AI-omkostninger bliver en driftspost, der skal overvåges, ikke en fast licens.

Copilot Studio

Microsofts low-code-værktøj til at bygge egne agenter og tilpasse Copilot — uden at være udvikler. Her definerer man, hvilke data agenten må bruge, hvilke handlinger den må udføre, og hvordan den svarer. Broen mellem standard-Copilot og skræddersyede løsninger.

Copilot-agenter/Deklarative agenter

Specialiserede agenter bygget oven på Copilot til én afgrænset opgave — fx en HR-agent, der kun svarer ud fra personalehåndbogen. "Deklarativ" betyder, at man beskriver agentens viden, instruktioner og handlinger frem for at programmere den. Bygges typisk i Copilot Studio og afregnes via Copilot Credits.

Context engineering

Disciplinen at give modellen præcis den rette kontekst — data, dokumenter, instruktioner — på det rette tidspunkt. En videreudvikling af prompt engineering, tilpasset agent-tidsalderen.

Context window/Kontekstvindue

Hvor meget en model kan have "i hovedet" på én gang — spørgsmål, dokumenter og hidtidig samtale tilsammen, målt i tokens. Løber det fuldt, "glemmer" modellen starten. Afgør i praksis, hvor store dokumenter Copilot kan arbejde med i ét hug.

D

Dall-E

AI-model fra OpenAI, der genererer billeder ud fra tekstbeskrivelser. Bruges ofte til konceptvisualisering og markedsføringsmateriale. Lignende tekst-til-billede-teknologi findes i Microsofts egne billedværktøjer.

Data drift

Når virkeligheden ændrer sig, så modellens træningsgrundlag ikke længere passer – kundeadfærd, priser, produkter. Modellen bliver gradvist dårligere uden at melde fejl. Grunden til, at AI-løsninger kræver løbende overvågning, ikke kun en god lancering.

Data governance

Rammerne for, hvem der ejer, må tilgå og har ansvar for virksomhedens data. Forudsætningen under AI: Copilot og RAG-løsninger eksponerer nådesløst mange års rod i rettigheder og datastrukturer. Ofte det reelle første projekt, før AI-projektet kan lykkes.

Datakvalitet

Præcision, aktualitet og fuldstændighed i de data, AI'en arbejder med. Den mest undervurderede succesfaktor: En AI-løsning på dårlige data leverer dårlige svar med stor selvsikkerhed. "Garbage in, garbage out" er ikke blevet mindre sandt med generativ AI.

Data lake & lakehouse

En data lake samler rådata i alle formater ét sted; et lakehouse kombinerer det med data warehousets struktur og styring. Microsoft Fabric er bygget på lakehouse-princippet med OneLake som fundament. Relevant, når AI skal arbejde på tværs af virksomhedens samlede data.

Data pipeline

Den automatiserede rørføring, der flytter og klargør data fra kildesystemer til der, hvor de skal bruges, fx fra ERP til dataplatform til AI-model. Usynlig, når den virker; årsag til de fleste problemer, når den ikke gør.

Data residency/Datalokation

Hvor jeres data fysisk opbevares og behandles.

Centralt spørgsmål ved valg af AI-leverandør:

EU-datacenter eller USA? Microsoft tilbyder EU Data Boundary for M365 og Azure. Hænger sammen med – men er ikke det samme som – hvilken lovgivning leverandøren er underlagt.

Deepfake

AI-genereret video, lyd eller billede, der udgiver sig for at være ægte. En reel forretningsrisiko: Direktørsvindel med klonede stemmer rammer også danske virksomheder. EU AI Act kræver, at deepfakes mærkes tydeligt. Modtrækket er procedurer, fx verifikation ad anden kanal ved betalingsanmodninger.

Deterministisk vs. probabilistisk

Klassisk software giver samme output ved samme input, hver gang (deterministisk). Generativ AI forudsiger sandsynligt output og kan svare forskelligt på identiske spørgsmål (probabilistisk). Forskellen forklarer, hvorfor AI-løsninger skal testes og styres anderledes end traditionel IT.

Diffusionsmodel

Modeltypen bag moderne billed- og videogenerering (Dall-E, Midjourney, Sora). Lærer at skabe billeder ved at fjerne støj trin for trin. Teknisk detalje for de fleste, men forklarer, hvorfor billedgenerering fungerer anderledes end tekstgenerering.

Digital tvilling

En digital kopi af et fysisk system — en maskine, en fabrik, en forsyningskæde — der opdateres med virkelige data. Kombineret med AI kan man simulere ændringer, før man gennemfører dem i virkeligheden. Udbredt i produktion og energi.

Distillation/Destillering

At træne en mindre, hurtigere model til at efterligne en stor. Giver billigere drift med næsten samme kvalitet. Beslægtet med Quantization.

DL (Deep Learning)

En avanceret form for Machine Learning, der bruger neurale netværk til at genkende mønstre i store datamængder. Teknologien bag billedgenkendelse, stemmestyring og store sprogmodeller.

DPIA (Konsekvensanalyse vedr. databeskyttelse)

Den analyse, GDPR kræver, før man behandler persondata på måder med høj risiko — hvilket AI-projekter ofte er. Kortlægger risici og modforanstaltninger, før løsningen går i drift. Bør ligge fast i jeres AI-governance som et standardtrin, ikke en efterrationalisering.

E

Embeddings

Den måde, moderne AI forstår sprog på. Ord oversættes til tal, der placerer betydning i et matematisk rum, så ord, der betyder noget lignende, havner tæt på hinanden. Grundlaget for semantisk søgning og RAG.

Emergente egenskaber

Evner, der pludselig opstår, når modeller når en vis størrelse — uden at nogen har trænet dem eksplícít, fx at regne eller oversætte. Forklarer, hvorfor selv modellernes skabere bliver overraskede over, hvad de kan. Hænger sammen med black box-problematikken.

Epoch

Én fuld gennemgang af træningsdataen. For få epochs giver en underoptimeret model; for mange fører til overfitting. Relevant, hvis jeres virksomhed træner eller finjusterer egne modeller.

Evals/Evaluering

Systematisk test af, om en AI-løsning svarer godt nok – med definerede testspørgsmål, facitliste og målbare kriterier. Det, der adskiller professionelle AI-projekter fra “det virker vist meget godt”. Bør etableres før go-live og køres igen ved hver ændring af model eller data.

“AI må aldrig bare leve i strategidokumenter og slides. Det skal integreres i de daglige opgaver og beslutninger. Dér hvor arbejdet rent faktisk foregår. Det er dér, AI giver værdi.”

Carsten René Christensen
AI Lead i NORRIQ

F

Federated learning/Føderet læring

Træning af en fælles model på data, der bliver hos ejerne — modellen rejser til dataene i stedet for omvendt. Relevant, hvor data ikke må samles centralt: sundhedssektoren, banker, koncerner med skarpe selskabsskel.

Feedback loop

Mekanismen, hvor brugernes reaktioner (tommel op/ned, rettelser, fravalg) føres tilbage og forbedrer løsningen. Forskellen på AI-løsninger, der bliver bedre med tiden, og løsninger, der står stille. Indbyg det fra dag ét.

Few-Shot learning (Zero-Shot/One-Shot/Few-Shot)

Hvor mange eksempler en AI skal bruge for at løse en opgave korrekt. Zero-shot: løser opgaven uden eksempler. One-shot: får ét eksempel at arbejde ud fra. Few-shot: får 2–5 eksempler — ofte den mest effektive tilgang til komplekse opgaver. Jo bedre eksempler, jo bedre output (flere eksempler er ikke altid lig med bedre output).

Fine-tuning

Efteruddannelse af en eksisterende model på virksomhedens egne data, så den kender jeres produkter, branche og tone-of-voice. Relevant, når standard-løsninger giver for generiske svar.

Forecasting/Prognosticering

AI-drevne forudsigelser af fremtidige værdier baseret på historiske mønstre: salg, efterspørgsel, lagerbehov, likviditet. En af de mest modne og målbare AI-anvendelser — klassisk ML, der har skabt værdi længe før ChatGPT.

Foundation model/Grundmodel

Den store, generelt trænedede model, man bygger oven på. LLM'er er den mest kendte type. Bredere standardbegreb end "LLM", og det udtryk, leverandører og EU-reguleringen faktisk bruger.

Frontier model/Frontlinjemodel

De allernyeste og mest kapable AI-modeller fra de førende laboratorier – GPT, Claude, Gemini i nyeste versioner. EU AI Act har særlige krav til de største af dem. I praksis: Der, hvor udviklingen sker først, og priserne er højest.

G

GAI (Generative AI)

AI, der ikke bare analyserer, men skaber – fx tekst, billeder, kode, lyd og video. Fundamentet under ChatGPT, Copilot og de fleste AI-værktøjer, virksomheder arbejder med i dag.

GDPR (General Data Protection Regulation/EU's databeskyttelsesforordning)

Centralt spørgsmål i AI-sammenhæng: Hvor bliver vores data af, og hvem har adgang? Mange AI-værktøjer behandler de data, du sender dem, og nogle bruger dem til videre træning. Microsoft Copilot og Azure OpenAI håndterer dette i en enterprise-kontekst, men kræver korrekt konfiguration.

Gemini

Googles AI-assistent og modelfamilie – den tredje store spiller ved siden af OpenAI og Anthropic. Integreret i Google Workspace, som Copilot er det i Microsoft 365. Relevant at kende, når kunder eller partnere arbejder i Google-økosystemet.

GEO (Generative Engine Optimization)

Disciplinen at optimere sit indhold til at blive fundet og citeret af AI-assistenter – SEO'ens afløser i en verden, hvor kunder spørger ChatGPT og Copilot i stedet for at google. Nyt konkurrenceparameter: Hvad svarer AI'en, når nogen spørger om jeres marked?

GPAI (General Purpose AI)

EU AI Act's juridiske betegnelse for generelle AI-modeller som GPT, Claude og Gemini. Vigtigt ord, fordi reguleringens krav netop hænger på denne kategori.

GPT (Generative Pre-trained Transformer)

Modelarkitekturen bag ChatGPT og Copilot.

GPU (Graphics Processing Unit)

Den chiptype, der driver træning og drift af AI-modeller — oprindeligt bygget til grafik, perfekt til AI's parallelle beregninger. Grunden til Nvidias himelflugt og til, at "compute" er blevet en strategisk knap ressource globalt.

Ground truth

Facitlisten: de verificerede, korrekte svar, man måler AI'ens output imod. Uden ground truth kan man ikke evaluere seriøst. I praksis ofte det dyreste ved et AI-projekt — nogen skal manuelt fastslå, hvad det rigtige svar faktisk er.

Grounding/Forankring

At binde modellens svar op på faktiske, verificerbare kilder frem for dens egen hukommelse. Det, RAG gør i praksis, og en effektiv bremse mod hallucination.

Guardrails/Værn

De tekniske og politiske spærringer, der holder en AI inden for tilladte rammer: Hvad den må svare på, hvilke data den må tilgå, og hvilke handlinger den må udføre.

H

Hallucination

Når en AI præsenterer forkerte oplysninger med samme selvsikkerhed som korrekte. Modellen slår ikke fakta op — den forudsiger, hvad der sandsynligvis kommer efter. I kontekster, hvor præcision har konsekvenser, er menneskelig validering ikke valgfri; det bør være en del af arbejdsgangen.

Human-in-the-loop (HITL)

Et menneske godkender eller korrigerer AI'ens output undervejs, før det får konsekvenser. Ikke en nødløsning, men et bevidst kontrolpunkt — særligt vigtigt, når agenter får lov til at handle selv.

Hyperparameter

Indstillingerne, man vælger før træning af en model: læringshastighed, antal lag, batch-størrelse. Primært relevant, hvis I træner eller finjusterer egne modeller, men ordet dukker op i tekniske dialoger med leverandører.

Højrisiko-AI

EU AI Acts kategori for AI med væsentlig betydning for menneskers liv: rekruttering, kreditvurdering, kritisk infrastruktur, uddannelse m.fl. Udløser de tungeste krav – dokumentation, menneskeligt tilsyn, registrering. Kravene er med Digital Omnibus-aftalen udsendt til december 2027, men forberedelsen bør starte nu.

I

IDP (Intelligent Document Processing)

AI-drevet dokumentbehandling fra ende til anden: modtage, læse, forstå, udtrække og videregende data fra fakturaer, ordrer, kontrakter og formularer. Kombinerer OCR, NLP og LLM'er. En af de mest udbredte og hurtigst tilbagebetalte AI-anvendelser i SMV-segmentet.

Inference

Det øjeblik, AI'en bruges i praksis. Træning sker én gang, inference sker tusindvis af gange dagligt. Inference-omkostninger er derfor den post, der typisk vejer tungest, når AI skal budgetteres og skaleres.

IoB (Internet of Behavior)

En udvidelse af IoT. Hvor IoT indsamler data fra enheder, handler IoB om at analysere og påvirke menneskelig adfærd med de indsamlede data. Stort potentiale og tilsvarende store spørgsmål om GDPR og etik.

J

Jailbreaking

Forsøg på at manipulere en AI til at omgå sine sikkerhedsforanstaltninger via bevidst formulerede prompts. Relevant som ekstern trussel og som påmindelse om, at AI-sikkerhed handler om konfiguration og overvågning, ikke kun infrastruktur.

JSON (JavaScript Object Notation)

Standardformat til dataudveksling mellem systemer. Ikke et AI-begreb i sig selv, men det format, AI typisk bruger, når output skal videre ind i et ERP-system, dashboard eller en automatiseret arbejdsgang.

K

Klassifikation

ML-opgaven at placere ting i kategorier: spam/ikke spam, ordretype, henvendelsens emne. En af de ældste og mest robuste AI-discipliner – og ofte den usynlige motor bag automatiseret sagsfordeling og routing af kundehenvendelser.

Klyngedannelse (Clustering)

Uovervåget læring, der selv finder grupperinger i data uden facitliste – fx kundesegmenter, man ikke vidste eksisterede. Værdifuldt til at opdage mønstre i kundeadfærd, produktbrug og driftsdata.

Kontekst-caching/Prompt caching

Genbrug af allerede behandlet kontekst (fx et stort dokument eller en fast instruktion), så man ikke betaler fuld pris for at sende det samme igen og igen. Kan reducere tokenomkostninger markant i løsninger, hvor samme grundmateriale bruges i mange kald.

Knowledge cutoff

Det tidspunkt, hvor træningen stoppede – og grænsen for, hvad modellen ved. Spørger du om nyere begivenheder, ved den det ikke. Løsningen er typisk at koble modellen til opdaterede datakilder via RAG.

Knowledge Graph

Organiserer data med fokus på relationer. Den ved, hvilken rolle, siden hvornår og i hvilken sammenhæng. I kombination med en LLM reducerer det risikoen for hallucination markant.

“Potentialet er åbenlyst. Så start der hvor det giver mening og tænk AI ind i kernen af jeres forretning. Og husk at værdien skal realiseres af mennesker. Teknologien kan aldrig stå alene”.

Carsten René Christensen
AI Lead i NORRIQ

L

Latens

Ventetiden fra spørgsmål til svar. Afgørende for brugeroplevelsen. En kundeservice-bot, der svarer efter 20 sekunder, bliver ikke brugt. Reasoning-modeller giver bedre svar, men højere latens – endnu en grund til model routing.

LLM (Large Language Model/Stor sprogmodel)

Trænet på enorme mængder tekst og i stand til at forstå og generere naturligt sprog. Teknologien bag ChatGPT, Copilot og Claude. For virksomheder er LLM'en udgangspunktet, man bygger oven på via fine-tuning eller RAG.

LLM-as-a-judge

At bruge én AI-model til at vurdere kvaliteten af en andens svar – fx i automatiserede evals, hvor manuel gennemgang af tusindvis af svar er urealistisk. Effektivt til skala, men dommermodellen har selv bias, så metoden bør kombineres med menneskelige stikprøver.

LLMOps/MLOps

Disciplinen at drifte AI-løsninger professionelt: versionsstyring, overvågning, evaluering, udrulning og tilbagerulning. AI-pendanten til DevOps. Forskellen på et imponerende pilotprojekt og en løsning, der stadig leverer om to år.

LoRA (Low-Rank Adaptation)

En teknik til at finjustere store modeller billigt ved kun at træne et lille lag af ekstra parametre i stedet for hele modellen. Gør fine-tuning økonomisk realistisk for almindelige virksomheder.

Low-code/No-code

Værktøjer, hvor man bygger løsninger visuelt frem for at programmere — Power Automate og Copilot Studio er Microsofts bud. Demokratiserer AI-byggeri, men kræver stadig governance: Hvem må bygge hvad, og hvem vedligeholder det bagefter?

LMM (Large Multimodal Model)

En videreudvikling af LLM, der håndterer flere inputtyper på én gang — fx tekst, billeder, lyd og video. Man kan uploade et billede og stille spørgsmål til det.

M

MCP (Model Context Protocol)

Den åbne standard, der kobler AI-modeller til jeres data og værktøjer. Introduceret af Anthropic i 2024 og i dag adopteret af både OpenAI, Google og Microsoft samt overdraget til Linux Foundation som neutral standard. Hvor en API forbinder to bestemte systemer, lader MCP en AI-agent bruge mange systemer gennem ét fælles "stik". Når Copilot skal tale med jeres fagsystemer, sker det i stigende grad via MCP.

Microsoft Fabric

Microsofts samlede dataplatform: data engineering, data warehouse, BI og realtidsanalyse i ét produkt oven på OneLake. Det naturlige fundament, når AI skal arbejde på tværs af virksomhedens data i Microsoft-økosystemet — og forudsætningen for mange af de mere avancerede Copilot-scenarier.

ML (Machine Learning/Maskinlæring)

Frem for eksplicitte regler træner man systemet på data og lader det selv finde mønstrene.

Overbegreb for alt i denne ordbog: Deep learning, LLM'er og generativ AI er alle former for Machine Learning.

Model card

Et standardiseret "varedeklarationsblad" for en AI-model: Hvad den er trænet på, hvad den kan, hvor den fejler, og hvad den ikke bør bruges til. Efterspørg det hos leverandører — seriøse aktører har det klar.

Model collapse

Risikoen for, at modeller trænet på AI-genereret indhold gradvist degenererer, fordi internettet fyldes med syntetisk tekst. Et strukturelt problem for hele feltet — og et argument for, at menneskeskabt kvalitetsdata bliver en stadig mere værdifuld ressource.

Model routing

Automatisk valg af den rette model pr. forespørgsel: Den billige og hurtige til simple opgaver, den dyre

reasoning-model til de svære. Sker i stigende grad usynligt inde i produkter som Copilot. Vigtigt at kende, når AI-forbrug skal budgetteres – regningen afhænger af, hvilke modeller der faktisk bliver brugt.

MoE (Mixture of Experts)

Modelarkitektur, hvor kun de relevante “eksperter” i modellen aktiveres pr. opgave i stedet for hele netværket. Resultatet er markant billigere drift ved næsten samme kvalitet. Grunden til, at flere af de nyeste, store modeller kan tilbydes til lavere token-priser.

Multimodal

AI, der håndterer flere typer input på én gang: tekst, billede, lyd og video. Det almindelige hverdagsord for det, ordbogen beskriver under LMM.

Multi-turn samtale

En dialog over flere ombytninger, hvor AI'en husker, hvad der er sagt tidligere i samtalen. Det, der adskiller en samtalepartner fra en søgemaskine – og det, der presser kontekstvinduet, når samtaler bliver lange.

N

NER (Named Entity Recognition)

NLP-teknik, der identificerer navngivne størrelser i tekst: personer, virksomheder, beløb, datoer, CVR-numre. Arbejdshesten i dokumentautomatisering — det, der gør, at systemet ved, hvilket beløb og hvilken leverandør en faktura handler om.

NPU (Neural Processing Unit)

En chip dedikeret til AI-beregninger, indbygget i moderne pc'er og telefoner. Det, der gør on-device AI muligt. Kravet, der definerer en Copilot+ PC.

NLP (Natural Language Processing/Naturlig sprogbehandling)

AI, der forstår menneskesprog — som ikke bare søger efter nøgleord, men forstår betydning og kontekst. Fundamentet for chatbots, oversættelse og dokumentklassificering. Uden NLP — ingen LLM.

NN (Neural Network/Neuralt netværk)

Lag af forbundne knudepunkter, der sender og vægter signaler. Jo flere lag, jo mere komplekse mønstre. Fundamentet under deep learning og dermed under stort set al moderne AI.

O

Observability/Observérbarhed

Evnen til at se, hvad der faktisk sker inde i jeres AI-løsninger i drift: Hvad bliver der spurgt om, hvad svares der, hvor fejler det, og hvad koster det? Uden observability flyver man i blinde – med den kan man forbedre løbende og dokumentere compliance.

OCR (Optical Character Recognition)

Teknologi, der omdanner billeder af tekst til maskinlæsbar tekst – scannede dokumenter, fotos af fakturaer, håndskrift. Gammel teknologi, der har fået nyt liv: Moderne LLM'er læser dokumenter, klassisk OCR fejlede på.

On-device AI/Edge AI

AI, der kører lokalt på enheden – pc, telefon eller sensor – uden at data sendes til skyen. Fordelene er hastighed, lavere driftsomkostninger og datakontrol. Hænger sammen med SLM'er og NPU'er: små modeller på dedikeret hardware. Relevant i produktion, logistik og alle steder med følsomme data eller ustabil netadgang.

Open Source AI

AI-modeller, hvor kildekode og parametre er offentligt tilgængelige. Metas Llama er det mest udbredte eksempel. Giver kontrol og fleksibilitet, men kræver mere teknisk kapacitet end closed source-løsninger som GPT.

Orkestrering/Multi-agent-system

Når flere specialiserede agenter løser en opgave sammen, styret af en "dirigent-agent". Relevant, når én agent ikke kan rumme hele arbejdsgangen.

Overfitting

En klassisk fejlkilde, der opstår, når modellen husker træningsdataen udenad frem for at lære de generelle mønstre. Konsekvensen er gode testresultater og skuffende performance i praksis. AI skal valideres på virkelige data.

P

Parameter

De justerbare “skruer” i en model — weights er parametre. Antallet (milliarder) bruges ofte som mål for modelstørrelse, men flere parametre er ikke automatisk bedre: Små, veltrænet modeller slår ofte store på afgrænsede opgaver.

Persona

Den rolle og tone, en AI-løsning instrueres til at have: “Du er en hjælpsom kundeservicemedarbejder hos X, der svarer kort og på dansk.” Defineres typisk i system-prompten. Afgørende for, at kundevedtatte løsninger lyder som jeres virksomhed.

PoC (Proof of Concept)/Pilot

Et afgrænset testprojekt, der viser, om en AI-idé virker, før man investerer fuldt. Sund praksis — men vær opmærksom på “pilot-fælden”: Mange virksomheder har snevis af piloter og nul løsninger i drift. Definér succeskriterier og vejen til skalering, før piloten starter.

Power Automate

Microsofts værktøj til at automatisere arbejdsgange på tværs af systemer — send, flyt, godkend, opdater. Kombineret med AI (fx AI Builder eller kald til sprogmodeller) bliver det limen i mange Everyday AI-løsninger: AI'en tænker, Power Automate udfører.

Prompt

Den instruktion, du giver en AI. En vag prompt giver et generisk svar. En præcis prompt med kontekst og klare forventninger giver markant bedre resultater.

Prompt-bibliotek

En fælles, kvalitetssikret samling af virksomhedens bedste prompts og skabeloner. Løfter hele organisationen i stedet for kun de dygtigste enkeltpersoner — og er et af de billigste AI-tiltag med målbar effekt.

Prompt chaining

At dele en kompleks opgave op i flere kædede prompts, hvor output fra ét trin bliver input til det næste: først udtræk, så analyse, så formulering. Giver

mere pålidelige resultater end én kæmpe prompt — og er i praksis forløberen for agentiske workflows.

Prompt Engineering

Disciplinen at formulere instruktioner, der konsekvent giver præcise resultater. Virksomheder med fælles prompt-biblioteker og testede skabeloner får mere ud af AI end dem, der overlader det til den enkelte.

Prompt injection

Et angreb, hvor skjulte instruktioner gemmes i data, som AI'en læser — en mail, en webside, et dokument — for at kapre dens adfærd. Den primære sikkerhedstrussel ved agenter, der selv henter og handler på data. Skal ikke forveksles med Jailbreaking, som handler om at omgå modellens egne spærringer.

Prædiktiv analyse

Analyse, der forudsiger, hvad der sandsynligvis sker: Hvilke kunder cherner, hvilke maskiner fejler, hvilke debitorer betaler for sent. Klassisk ML med veldokumenteret ROI — ofte overset i begejstringen for generativ AI.

Pre-training/Fortræning

Den grundlæggende træning af en model på enorme datamængder, før den tilpasses – “P’et” i GPT. Koster hundredvis af millioner og udføres af få aktører globalt. Alle andre bygger ovenpå via fine-tuning, RAG og prompting.

Q

Quantization

Reducerer størrelsen og ressourceforbruget af en AI-model, uden at det går væsentligt ud over kvaliteten. Gør det muligt at køre AI lokalt på almindeligt hardware og reducerer driftsomkostningerne ved at skalere.

"Når de grundlæggende AI-processer er på plads, opstår muligheden for det, jeg kalder moonshot-løsninger. AI-drevne initiativer, der ikke bare effektiviserer det eksisterende, men som skaber helt nye produkter, services eller forretningsmodeller".

Carsten René Christensen
AI Lead i NORRIQ

R

RAG (Retrieval-Augmented Generation)

Et af de vigtigste arkitekturprincipper for virksomheder, der vil bruge AI på egne data. Kobler en generativ AI-model med virksomhedens egne datakilder – håndbøger, kontrakter, kundedata – så den svarer på baggrund af faktisk dokumentation frem for træningsdata. Reducerer hallucination og holder data internt.

Rate limit

Loftet for, hvor mange kald en AI-tjeneste accepterer pr. minut eller dag. Rammer man loftet, får brugerne fejl eller ventetid. Skal tænkes ind, når løsninger skaleres fra pilotprojekter til hele organisationen.

Reasoning-modeller/"Thinking"-modeller

En modeltype, der "tænker", før den svarer. Den bruger ekstra tid på at planlægge og tjekke sig selv, hvilket gør den markant bedre til matematik, kode og komplekse analyser – men også langsommere og dyrere. Tommelfingerregel: Brug dem til de svære opgaver og hurtige modeller til resten.

Reasoning tokens/Thinking tokens

De mellemregninger, en reasoning-model laver, før den svarer. De tæller med i forbruget, selvom man ikke ser dem – relevant, når AI skal budgetteres.

Reinforcement Learning (RL)/Forstærkningslæring

Træningsmetode, hvor modellen lærer gennem forsøg og belønning frem for facitlister. Grundlaget under RLHF og en central ingrediens i træningen af reasoning-modeller. Samme princip, som lærte AI at slå verdensmestre i skak og Go.

Reranking

Et ekstra kvalitetstrin i RAG: Efter den første søgning omsorteres resultaterne af en specialiseret model, så de mest relevante ender øverst, før de sendes til sprogmodellen. Et af de mest effektive greb til at løfte svarkvaliteten i søgetunge løsninger.

Responsible AI/Ansvarlig AI

Paraplybegrebet for at udvikle og bruge AI etisk forsvareligt: fairness, gennemsigtighed, ansvarlighed,

sikkerhed og privatliv. Microsofts Responsible AI Standard er et konkret eksempel. Overlapper med AI governance — governance er rammerne, ansvarlig AI er principperne bag.

Retrieval

Selve fremsøgningen af relevant information fra jeres datakilder — “R’et” i RAG. Kvaliteten af retrieval sætter loftet for hele løsningen: Finder systemet de forkerte dokumenter, hjælper verdens bedste sprogmodel ikke.

RLHF (Reinforcement Learning from Human Feedback)

Mennesker vurderer løbende kvaliteten af modelens svar, så den gradvist lærer, hvad et godt svar er. Metoden er ansvarlig for, at ChatGPT og Copilot føles anvendelige frem for blot teknisk korrekte.

RPA (Robotic Process Automation)

Software-robotter, der efterligner menneskelige klik og tastetryk i eksisterende systemer efter faste regler. Forgængeren til AI-agenter: RPA følger opskriften slavisk, agenter kan ræsonnere og håndtere afvigelser. De to kombineres ofte — RPA til det regelfaste, AI til det, der kræver skøn.

S

Sampling/Temperatur

Indstillingen, der styrer, hvor "kreativ" eller forudsigelig modellen er. Lav temperatur giver konsistente, konservative svar; høj giver variation og idérigdom. Praktisk tommelfingerregel: Brug lav til fakta og sagsbehandling, og høj til brainstorm og tekstforslag.

Semantisk søgning

Søgning på betydning frem for nøjagtige ord: "Medarbejder opsagt" finder også dokumenter om "afskediggelse af ansat". Bygger på embeddings og vector databases. Grunden til, at moderne AI-søgning finder ting, klassisk søgning missede.

Sentimentanalyse

AI, der aflæser stemning og holdning i tekst: Er kundehenvendelsen vred, neutral eller tilfreds? Bruges til at prioritere kundeservice, overvåge omdømme og tage temperaturen på medarbejdertilfredshed i fritekstsvær.

Shadow AI

Medarbejderes uautoriserede brug af AI-værktøjer uden for virksomhedens kontrol. En voksende risiko for datalek og compliance — og typisk et symptom på, at de godkendte værktøjer ikke er gode nok endnu.

Singularitet

Det hypotetiske punkt, hvor AI forbedrer sig selv hurtigere, end mennesker kan følge med. Mest et filosofisk begreb — men det dukker op i debatten og er godt at kunne placere, når bekymrede bestyrelsesmedlemmer spørger.

Skaleringslove (Scaling laws)

Den empiriske observation, at modeller bliver forudsigeligt bedre med mere data, flere parametre og mere regnekraft. Har drevet det seneste årtis kapløb — og debatten om, hvorvidt lovene er ved at flade ud, afgør hvor branchen investerer: større modeller eller smartere brug (test-time compute).

SLM (Small Language Model)

En lille, specialiseret sprogmodel, der kan køre lokalt eller på enheder. Billigere og hurtigere end en stor model, når opgaven er afgrænset.

Speech-to-text & Text-to-speech

Konvertering af tale til tekst (som Whisper) og tekst til naturligt lydende tale. Tilsammen fundamentet for voice AI: mødetransskription, telefonbots, oplæsning. Kvaliteten på dansk er nu høj nok til produktionsbrug.

Streaming

At modellen leverer sit svar løbende, ord for ord, i stedet for at vente til hele svaret er klar. Ren brugeroplevelse – men vigtigt: Oplevet ventetid halveres, når brugeren kan begynde at læse med det samme.

Structured & unstructured data

To fundamentalt forskellige datatyper, og forskellen er central for at forstå AI's værdi. Struktureret data: rækker og kolonner som databaser, regneark og ERP – let at analysere med klassiske systemer. Ustruktureret data: e-mails, PDF'er, mødereferater og billeder – størstedelen af det, virksomheder producerer, og traditionelt svært at udnytte. Evnen til at læse og udtrække værdi fra ustrukturerede data er en af de mest konkrete gevinster ved AI.

Structured output/Struktureret output

At tvinge modellen til at svare i et fast, maskinlæsbart format — typisk JSON efter et defineret skema. Afgørende, når AI-output skal videre ind i ERP, CRM eller automatiserede flows: Systemer kræver forudsigelig struktur, ikke fri prosa.

Supervised learning/Overvåget læring

Træning på data med facitliste: Her er 10.000 fakturaer, og her er de korrekte konteringer. Modsætningen til unsupervised learning. Langt de fleste klassiske ML-løsninger i drift er superviserede.

Synthetic data/Syntetiske data

Kunstigt genererede data, der bruges til at træne modeller, når ægte data er knappe, følsomme eller dyre.

System prompt

Den faste grundinstruktion, der definerer en AI-løsnings rolle, regler og grænser — usynlig for slutbrugeren, men styrende for alt output. Her ligger persona, tone, sikkerhedsregler og “det må du aldrig”. Et centralt styringsværktøj og et naturligt sted at forankre jeres AI-politikker teknisk.

T

Test-time compute/Inference-time scaling

At lade modellen bruge mere regnekraft i selve svar-øjeblikket for at tænke dybere. Forklarer, hvorfor et “tænkende” svar koster mere end et hurtigt.

Token

Den grundlæggende enhed, AI arbejder med – ca. 3–4 tegn af et ord (varierer med sprog). Tokens sætter grænsen for, hvor meget en model håndterer ad gangen, og er typisk den enhed, AI-tjenester prisættes efter.

Token-økonomi

Den samlede disciplin at forstå og styre, hvad AI-forbrug koster: input- og output-tokens, reasoning tokens, caching, model routing og batch-rabatter. Efterhånden som AI skaleres, bliver token-økonomi en reel driftsdisciplin på linje med cloud-omkostningsstyring.

Tool use/Function calling

Modellens evne til at kalde eksterne værktøjer — slå op i en database, sende en mail, regne i et regneark — frem for kun at generere tekst. Det er den mekanik, der forvandler en sprogmodel til en agent.

Transfer learning

At genbruge, hvad en model har lært på ét område, til et andet — fundamentet for hele foundation model-tankegangen. Grunden til, at man ikke starter forfra.

Transformer

Arkitekturen, der lagde grunden til moderne generativ AI, introduceret af Google i 2017. T'et i GPT og fundamentet under stort set alle store sprogmodeller i dag.

Transparensforpligtelser (AI Act artikel 50)

AI Act-kravet om åbenhed: Brugere skal vide, når de taler med en AI; AI-genereret indhold og deepfakes skal mærkes. Gælder fra august 2026 og rammer bredt — også almindelige virksomheders chatbots og markedsføringsindhold. Et af de mest konkrete compliance-punkter at få styr på nu.

Træningsdata

De data, en model er lært op på. Afgør både evner og bias – og rejser de juridiske spørgsmål om ophavsret og GDPR, der lige nu prøves ved domstolene. Spørg altid leverandører: Hvad er modellen trænet på, og bruges vores data til videre træning?

Turing test

Formuleret af Alan Turing i 1950. Kan en person afgøre, om vedkommende taler med et menneske eller en maskine? Kan personen ikke det, har maskinen bestået.

“Et fælles sprog er den mest undervurderede AI-strategi. Når ledelse, IT og medarbejdere forstår de samme begreber, bliver beslutningerne bedre, og gevinsterne kommer hurtigere.”

Carsten René Christensen
AI Lead i NORRIQ

U

Underfitting

Det modsatte af overfitting: Modellen er for simpel eller undertrænet til at fange mønstrene i data og præsterer dårligt selv på træningsdata. Løsningen er mere kompleksitet, bedre features eller mere træning.

Unsupervised Learning/Uovervåget læring

Modellen får data uden forudbestemte svar og finder selv strukturer og mønstre. Modsat supervised learning, hvor facitlisten følger med. Anvendelig, når virksomheder vil opdage mønstre, de ikke vidste, de skulle lede efter – i fx kundeadfærd, transaktioner eller driftslogs.

Use case

En konkret, afgrænset anvendelse af AI med et defineret problem, en løsning og en målbar gevinst – fx “automatisk udkast til ordrebekræftelser”. Den rette arbejdsenhed for AI-arbejdet: Strategier eksekveres én use case ad gangen, prioriteret efter værdi og kompleksitet.

V

Validering

Den menneskelige og tekniske kontrol af, at AI-output er korrekt, før det får konsekvenser. Spænder fra stikprøver over evals til fuldt human-in-the-loop. Ambitionsniveauet bør matche risikoen: Et LinkedIn-udkast kræver et hurtigt blik, en kreditbeslutning kræver dokumenteret proces.

Vector database

En database, der gemmer data som matematiske repræsentationer af betydning og muliggør søgning på relevans frem for eksakt nøgleordsmatch. Central byggeklods i RAG-løsninger.

Vibe coding

At bygge software ved at beskrive den i naturligt sprog og lade AI skrive koden — udvikleren styrer retningen og vurderer resultatet frem for at skrive hver linje selv. Sænker barrieren for prototyper og interne værktøjer dramatisk. Men kode i produktion kræver stadig arkitektur, test og sikkerhed; vibe coding fjerner tastearbejdet, ikke ansvaret.

Voice AI/Stemme-AI

AI, der forstår og taler naturligt sprog i realtid – telefonbots, stemmestyrede assistenter, live-oversættelse. Kombinerer speech-to-text, LLM og text-to-speech med lav latens. På vej ind i kundeservice og ordremodtagelse, også på dansk.

W

Weights

De numeriske parametre, der udgør en trænet models viden. Under træning justeres milliarder af vægte, indtil modellen konsekvent leverer gode resultater, hvorefter de fastlåses. At downloade en open source-model er i praksis at downloade disse vægte.

Whisper

Open source-talegenkendelsesmodel fra OpenAI, der konverterer tale til tekst med høj præcision på tværs af sprog og accenter. Løser én type opgaver særdeles godt: mødereferater, kundeserviceopkald og diktater.

World models

Modeller, der opbygger en intern forståelse af, hvordan verden fungerer fysisk og kausalt – ikke kun sprogligt. Ses som et nødvendigt skridt mod robotter og agenter, der kan planlægge i den virkelige verden. Endnu primært forskning, men et af de områder, der udvikler sig hurtigst.

X

XAI (Explainable AI/Forklarlig AI)

Viser ikke bare, hvad modellen konkluderer, men hvorfor. Særligt relevant i regulerede brancher, hvor kreditvurdering, sundhed eller ansættelse kræver dokumenteret grundlag. EU's AI Act stiller eksplicitte krav til gennemsigtighed i automatiserede beslutninger.

Y

YOLO (You Only Look Once)

Computer Vision-algoritme til objektgenkendelse i realtid. Behandler hele billedet i én operation – deraf navnet. Bruges især i kvalitetskontrol, trafikovervågning og lagerstyring.

Z

Zero-shot Learning

Evnen til at løse en opgave, modellen ikke har set eksempler på. Trækker på generel forståelse og overfører den til en ny kontekst – en god indikator for en models robusthed. Se F-Shot Learning for zero-/one-/few-shot.

En levende ordbog — sådan holder vi den opdateret

AI-feltet ændrer sig hurtigere end de fleste fagområder lige nu. Derfor opdaterer vi ordbogen løbende. Tre principper holder den skarp:

01 Nye begreber

Vi følger udviklingen inden for AI og tilføjer løbende nye begreber, når de bliver relevante.

02 Aktuelt indhold

Vi gennemgår ordbogen løbende, så definitioner og beskrivelser fortsat afspejler den teknologiske udvikling.

03 Samme format

Nye opslag følger samme format, så ordbogen er nem at bruge og hurtig at slå op i.

— følg med i udviklingen på:

www.norriq.com/ai

AI skal tænkes sammen med forretningsudviklingen

Hos NORRIQ tilgår vi AI som en integreret del af forretningsudviklingen. Vi arbejder typisk lige præcis dér, hvor teknologi og forretning mødes. Vores tilgang er baseret på tre søjler:

01 Sikkerhed & compliance (Governance)

Før vi tænder for kontakterne, sikrer vi fundamentet. Vi arbejder primært i Microsofts økosystem, hvilket sikrer enterprise-grade sikkerhed. Med korrekt opsætning forbliver jeres data i jeres eget miljø, og vi sikrer, at I overholder GDPR. Vi bygger hegn om dataene, før vi slipper AI'en løs.

02 Pragmatisme frem for prestige

Vi jagter ikke de vildeste science fiction-løsninger, hvis en simpel automatisering giver mere eller samme værdi. Vi fokuserer på lavthængende frugter og processer, hvor AI kan implementeres hurtigt og skabe øjeblikkelig effekt.

03 Mennesket i centrum

AI er et værktøj for mennesker, ikke en erstatning. Vores implementeringer fokuserer på adoption. Hvis medarbejderne ikke bruger værktøjerne, er investeringen spildt. Derfor vægter vi uddannelse og prompt engineering lige så højt som teknologien bag løsningerne.

Everyday AI

Hos NORRIQ arbejder vi med AI, der løser konkrete problemer i hverdagen. Med det, der virker i dag, i de systemer, I allerede bruger. Det kalder vi Everyday AI.

Everyday AI er de forbedringer, der sker i hverdagen, fx når sælgeren sparer 15 minutter på et referat via Copilot, når marketing får et SoMe-udkast på sekunder, når kundeservice får foreslået det rette svar automatisk. Ingen stor, abstrakt transformation. Ingen ny infrastruktur. Bare bedre brug af det, I allerede har.

Enkeltvis virker gevinsterne små. På tværs af en hel organisation bliver de til noget stort – og særdeles målbart.

Vil du vide mere?

Carsten René Christensen

AI Lead, NORRIQ

Mail: carsten.rene.christensen@norriq.com

Telefon: 44 51 79 26

1. oplag 2026

info@norriq.com

+45 70 20 12 12

www.norriq.dk

 NORRIQ

NORRIQ er en strategisk digitaliseringspartner.
Vi hjælper virksomheder med at skabe et over-
skueligt, datadrevet digitalt fundament, hvor
forretning, data og AI hænger sammen.

